

TRACTATUS XV.

De Sacramento Ordinis, seu Tribunal Ordinandorum.

PROLOGUS.

DEUS sua opera in sui similitudinem producere voluit, quantum possibile fuit, ut perfecta essent, & se est, sed etiam secundum quod alii infinti, hanc legem naturalem imposuit omnibus, ut ultima per media reducentur, & perfercentur, & media per prima, ut Dionysius dicit cap. 5. Eccl. Hier. Et ideo ut ista pulchritudo Ecclesie non decesset, posuit Ordinem in ea, ut quidam alii Sacramenta tradenter suo modo DEO in hoc assimilati, quasi DEO cooperantes, sicut & in corpore naturali quaedam membra alii influnt. Hac sunt verba Angelici Doctoris hic quas. 34. art. 1. in c. Qui de Sacramento hoc agit à quaest. 35. Suppl. usque ad 40 inclusive.

EXAMEN I.

De Examine Tonsurandorum, & Ordinandorum, ac de prima Tonsura, eius materia, forma, subiecto, ministro, officio, effectu, fine, obligatione, ac tempore collationis ejus.

QUÆR. I. Examinatori quærenti, quid petis? Quid respondendum?

I. Respondeo: Peto examinari pro prima Tonsura, vel quatuor Minoribus, pro Subdiaconatu, &c.

Tonsuram te prius sistere Examini?

Affirmo de omnibus tam Religiosis quam Clericis. Nam Trid. Sess. 23. de Reform. cap. 7. mandat Episcopos Sacerdotibus, & aliis prudentibus viris, peritis Divine Legi, ac in Ecclesiasticis sanctonibus exercitatis sibi auctoritate, ordinandorum genus, personam, etatem, institutionem, mores, doctrinam, & fidem diligenter investigare, & examinare, id est, strictè. Unde Episcopus non satisfaci sua conscientiae, faciendo solum Examen perfectoriorum, &c., ut solet dici, pro forma. Hinc Episcopos, & Examinateores graviter peccant approbando ad Ordines, praesertim sacros, ignorantes.

Nonne cum quibusdam potest mitius agi? Affirmo de Religiosis præcisè Choro deputatis, modo sciant legere, & cantare, ac intelligant quælegant, & similiis quorum scientias eos facit sufficiant, Ecclesiaz, & suæ Religiosis Ministros. Immo potest Episcopus illis, de quorum doctrina satis constat, exame omnino remittere; quia cessat eis finis.

Qualia Statuta Religio nostra quod hoc circa nostros Frates fecerit, videatur in nostris Constitutitionibus dist. 2. c. 14. tit. X. usque ad finem. Vide etiam supra Tr. 1. q. 1.

Tenetur ipse Episcopus interesse Examini, & quis ille?

Dico: Teneri per se, vel (uti fit in Germania) per suum Vicarium. Debet autem examen hoc constituere proprius Episcopus Ordinandi, ut statim dicetur fusus.

Quis Episcopus debeat Examinare Ordinandum ex sua ad aliam Diocesem dimissum?

Dico: Juxta Trident. incumbit Episcopo dimittenti, hic enim scire debet, quid, & quis pro Ecclesiæ sua utilitate serviat. Potest tamen ille examen committere, vel suo Vicario, vel Superioribus dimittendi, vel alii à judicatis idoneis, immo & Episcopo, ad quem dimittitur. Quod postremum non raro fit in Germania, praesertim dum ordinandus multum distat, v. gr. studiorum causa, a proprio Ordinario.

Nota tamen, quod Episcopus ordinando dimisum, & iam examinatus, si velit, possit denovo examinare, non tamen teneatur.

QUÆR. II. Quæ scientia est necessaria ordinando, Tonsurando, & minorista, & ex quibus ma-

teriis est examinandus?

II. De tonsurando Concil. Trid. Sess. 23. de Reform. c. 4. sic statut: Prima Tonsura non initiantur, qui Sacramentum Confirmationis non suscepserint, & Fidei rudimenti edoti non fuerint, quicque legere, & scribere neciant, & de quibus probabilis conjectura non sit eos, non secularis Judicis fugiendi fraude, sed ut fidelem cultum present, hoc vite genus elegerit.

Resp. 2. Ad Minoribus non sunt recipiendi, nisi qui intelligent saltem linguam latinam, iuxta Trid. ibid. cap. 11. simul tamen debent scire ea, que ad suum cuiusvis Ordinis officium spectant; quia alii ex fungi non possunt, cum tamen teneantur. Vide de scientia sq. Ex. 2. n. 15.

Resp. 3. Tonsurandi, & Minoribus initiandi solent examinari ex Rudimentis Fidei, quæ videri possunt ex Canisio. Quis sit dicendus Christianus? Quod signum Christiani, nimirum Crux? Quomodo hac formanda? Quæ in ea lateant Mysteria? Explicata supra de Baptismo Tr. 11. Ex. 5. n. 60 & 61. Item de Symbolo Apostolorum. Quotuplex sit Symbolum? De quo vide de Rode, Tr. 7. Ex. 1. n. 14. De Oratione Dominica, ejusque partibus, & Auctore. De Salutatione Angelica, & Authoribus ejus. De præceptis Decalogi, & Ecclesiæ, & quomodo contra ea pœnitent, de quo vide de Legibus in Tr. 6. Ex. 3. Item de Sacramentis in genere, & in specie quoad communia scitu necessaria. De eorum effectu primario, & secundario, scilicet gratia prima, vel secunda, & Charaktere, de quibus supra in propriis locis actum est. De divisione Sacramentorum in vivorum, & mortuorum, in iterabile, & non iterabile. De quibus vide Tr. 11. Exam. 2. n. 19. & 20. Item eodem Tr. Exam. 3.

Tandem examinandi sunt de his, quæ ad cuiusvis statum, & officium pertinent, quæ suggeste de cursus hujus operi.

QUÆR. III. Quid est prima Tonsura? Quæ ejus materia, & forma? Quod subiectum? quis Minister? Quod officium? Quis effectus? Quis finis, & obligatio? Quod tempus collationis ejus?

III. Resp. 1. Prima Tonsura non est Ordo nec Sacramentum, sed solum dispositio ad Ordines, seu præambulum quoddam, habetque se tonsuratus res pectu ordinaturum eo ferè modo, quo in aliqua Regione Novitius res pectu Professorum.

Declarat ex S. Thom. hic quast. 40. art. 2. in c. Quia prima Tonsura non est Sacramentum, nec gratiam causat, nec charakterem imprimit, nec spirituali aliquam potestatem agendi aliquid circa Eucharistiam tribuit, sed solum a populo, seu seculari statu separati, Ordinum propriæ dictorum, Ecclesiastica jurisdictionis, Privilegiorum, ac Beneficiorum capacem facit, ad Ecclesiæ servitum, & ad psallendum in ea deputat. Vocatur autem *prima Tonsura*, quia est prima habilitatio ad Tonsuram Clericalem deferenda; quæ postea augebitur proportionabiliter, juxta majoritatem Ordinum.

Resp.

De Sacramento Ordinis.

Resp. 2. Prima Tonsura non habet veram materiam, & formam, sed quasi.

Ratio 1. p. Quia non est ordo, nec Sacramentum.

Ratio 2. p. Quia loco forma habet illa verba, qua profeta Episcopus: *Dominus, pars hereditatis meæ, & Calix mei: Tu es, qui restitus hereditatem meam mibi.* Et si quis condetur, loco materiae habet abscissionem capillorum.

Quid si tonsurandus sit calvus?

Dico: Eam ceremoniam debere taliter, qualiter potes fieri, & hoc sufficit.

Ex his prima Tonsura sic potest definiri: *Est leuis detonsio capillorum ab Episcopo Ceremoniis Ecclesiasticis facta, qua masculis tyrocinio mysteriorum Dei initiatu.*

Cur Tonsura hæc sit ad modum corona?

Dico cum S. D. q. 40. art. 1. in c. Idem. Quia corona est signum regni, & perfectionis, cum sit circularis; qui autem sacris Mysteriis dependant, specialiter debent tendere ad perfacionem, & accipient dignitatem regiam, ergo. Et hinc est, quod prima Tonsura etiam vocatur corona.

Resp. 3. Subiectum capax prima Tonsura est mas Christianus, seu baptizatus, & confirmatus.

Ratio: Quia femina sicut non est capax Ordinis, ut patebit infra in Exam. 2. num. 12. ita nec prima Tonsura, quæ est dispositio ad Ordines. Et Baptismus facit Christianum, estque janua Sacramentorum, adeoque, & dispositionis ad Ordines. Ergo. Porro Confirmatio est de necessitate precepti, graviter obligantis.

Nota, requiri certam statem, nimirum septennum saltum, quia requiritus usus rationis: sine eo enim non potest scire rudimenta Fidei, ille autem solet adesse a tempore.

Qui Coronam, seu primam Tonsuram vult recipere, tenetur esse in gratia, & eo die comunicare?

Dico: Est de consilio, non de pœcepto.

Ratio: Quia iusta dicta non est Ordo, nec Sacramentum, nec gratiam causat, & potest etiam post prandium conferri.

Qui vult tonsurari licite, tenetur esse immunitis ad irregularitatem?

Ratio dubitandi est; quia juxta sacros Canonem Irregularitas solum impedit successionem Ordinum: Sed Corona non est Ordo. Ergo.

Affirmo. Ratio est: Licer Corona non sit ordo, facit tamen hominem habilem, & idoneum ad Ordines, & ad alia in declaratione Resp. 1. assignata, & quidem juxta Ecclesiæ statutum: irregularitas vero facti inhabent ad similia. Ergo talis pœnitent. Ex quo patet ad rationem dubitandi, dicitur, min. Ita tamen ut sit dispositio, & janua ad Ordines, conc. secūs, negatur.

Qui vult tonsurari quam vestem debet secum portare ut in induatur.

Dico: Debet super brachium sinistrum portare superpellicium, & in manu dextra candelam. Quare vocetur superpellicium, vide n. 5. in Resp. 2.

Ratio 4. Minister ordinarius, & per se prime Tonsura es solus Episcopus, & quidem proprius ipsius Ordinandi, seu initiandi.

Ratio 1. p. Quia deputatio ad Cultum Divinum per se debet fieri per summum Ministrum, ut arguit S. Thom. quast. 40. art. 2. ad 2. Dico, *Ordinarius*; quia ex commissione Papæ potest esse simplex Sacerdos.

Ratio 2. p. Actus jurisdictionis per se, & ordinariæ non fit nisi a Ministro ordinario, & proprio; Sed conferre primam Tonsuram est actus jurisdictionis. Ergo.

IV. Resp. 5. Officium Tonsurati est servire Ecclesiæ, & canere in Ecclesiæ. Quam ob rem vocatur etiam à quibusdam Psalmista. De Psalmista videtur intra in Ex. 2. ante n. 9.

Ratio 6. Effectus primæ Tonsuræ est, facere Cle-

ricum, ac capacem jurisdictionis Ecclesiasticae, privilegiorum, & beneficiorum, prout dictum in declaratione R. 1. n. 3.

Ratio 7. Finis Corona, seu prima Tonsura, cultura ante dicta ex Tridentino, est, *Fidelis DEO cultum prestans.*

Ex quo sequitur, graviter peccare eum, qui suscipit Coronam præcisè idœo, ut fugiat forum saculare, in patet ex Trid. cit. Quia agit contra mentem Ecclesie, & non præstat Deo fidelem cultum. Et gravius peccatum est, si simul alatur ex proximis Ecclesiæ: sicut si quis ingredieretur Religionem animo non manendi, mortaliter peccaret, quia contra Religionis voluntatem alitur expensis ejus.

Quid si prima Tonsura insigniatur sine intentione ascendendi ultra?

Dico: Non peccat, ceteris paribus.

Ratio: Tum quia id nullo Jure Divino, aut humano prohibetur. Tum quia illegitimus ex dispensatione Episcopi potest promoveri ad Minoribus, & ad simples beneficium, qui tamen non potest ascendere ultra, nisi aliorum dispensatio detur?

Quid si Tonsuratus absque ulla speciali causa

Dico: Peccare venialiter. Ratio: Quia deserit statum, quem aliquo salem modo implicitè promovit Ecclesia. Vide supra Trid. 7. Exam. 3. num. 56. de eo, qui ab Ordinibus Minoribus retrocedit ad Laicatum.

Ratio 8. Pro Clerico præcisè tonsurato non est alia specialis obligatio, quam deferendi habitum, & Tonsuram.

Ratio: Quia nullibi in Jure invenitur alia.

Dico, præcisè tonsurato; si enim habeat Beneficium, vel sit Religiosus Choro adductus, tenetur ad horas. Ad castitatem teneatur ea ratione communia, quia quisvis ejus Laius.

Ad quomodo Clericus habens, vel non habens Beneficium, in Minoribus, vel in Sacris constitutus, teneatur portare Tonsuram, vel Clericam, vide supra Tr. 7. Ex. 3. n. 55. 56. & 57.

Ratio 9. Pro conferenda Corona non est statutum certum tempus, sed potest conferri quotidiæ, sive dies festus sit, sive non: potest etiam conferri simul cum Minoribus.

Ratio: Qui Coronam suscipit in aliqua censura, fitne ex irregulariari?

Dico: Non fit. Ratio: Quia nullibi in Jure statutum est.

QUÆR. IV. Dixisti ante, quod effectus Corona sit esse Clericum; dicit mihi: Quid est Clericus, vel Clericatus? Que ejus vestis? Que Privilegia? Que eis prohibita?

V. Resp. 1. Beatus Isidorus relatus in cap. 1. dist. 21. art. 5: Clericos bim. appellatos credimus quia Matiaris sorte eleitus est, quem primum per Apostolos legitimus ordinatum. Clericus enim gracilis Soni latine, vel hereditas dicitur. Propterea ergo dicti sunt Clerici, quia de sorte Domini sunt, vel quia Domini partem habent. Generaliter autem Clerici sumpcionantur, qui in Ecclesia Dei deserviunt. Hac ille. Hinc Clericus est status, seu dignitas eorum, qui ad Cultum Dei sunt deputati.

Ratio 2. Vestis Clerici præcisè tonsurati est superpellicium quo ab Episcopo tondente induitur. Vocabatur superpellicium idœo, quia olim solebat deferri super tunicas pellicium de pelibus animalium factas. Amplius ejus significat innocentiam vitæ, que restringe debet in Clericis.

Ratio 3. Duo specialia sunt Privilegia Clericorum. Unum dicitur *Fori*, alterum *Canonicis*. Primum est extractio à Foro, seu iudicio seculari, ac civili ad Ecclesiasticum, ad quod reducitur immunitas, seu exemptione à tributis, sive gavellis, exactiōibus, &c. auctoritate laicis impositis, etiam quod bona patrimonialia, nisi sint res negotiationis exposita, & quidem non pro bono Ecclesiæ. De quo vide Tr.

Tract. XV. Exam. II.

9. Exam. 5. num. 80. in Suppono 2. *Alerum, scilicet Canonis est: Quod si quis suadente diabolo Clericu percutiet sic excommunicatus. De quo vide Tr. 14. Ex. 2. n. 68. ubi explicatur hac excommunicatione, & quis intelligatur nomine Clerici.*

Nota, quod juxta Trid. sess. 36. cap. 6. nullus prima Tonsura initiatus, aut in Minorum existens privilegio fori gaudet, nisi Beneficium Ecclesiasticum habeat, aut Clericalem habitum, & Tonsuram defensum alicui Ecclesie ex mandato Episcopi inserviat, vel in Seminario Clericorum, aut in aliqua Schola, vel Universitate de licentia Episcopi quasi in via ad maiores Ordines suscipiendo veretur.

VI. Resp. 4. Clericis in specie varia sunt prohibita.

Primum, crapula, & ebrietas, excessiva convivia, publica taberna, ut nimis has non frequentent, nisi ex causa itineris. Vide Tr. 5. Exam. 3. n. 83. & seqq. de Clerico beneficiario, qui ex crapula infinitatus est impotens ad Horas dicendas.

Secundum: Clericis prohibit agere histriones, indecere larvatos, induere habitum personatum, immo & attendere minimum histrionicibus, choreis, obscenis comedios, & similibus.

Tertius: Clericis prohibit, ne ludant ad aleas, vel taxilos, quo nomine intelliguntur talis latus, qui fortuna magis quam arte regitur. Immo & prohibetur eis generaliter ludus charatum, si non fiat recausatio, sed lucer causa, & frequenter, ac cum periculo scandali, vel amissionis temporis Divino cunctui, aut studiis impendendi. Vel pro pecunia res-

pectu Ecclesie accepta, & pauperibus erganda. De hodo vide supra Tr. 8. Exam. 4. n. 77. & seqq.

Quartus: Gestatio armorum, puta, proditionis, & offensivorum, ac incessu instar laici ut militis armati. Si tamem Clerici transeant in itinere per loca periculosa, non est ei illicitum pro sua defensione, & ad hostium, vel latronum terrorem arma portare. Vide supra Tr. 7. Exam. 7. num. 124. de Clericis bellantibus. Et ibidem n. 125. de Assistentibus in bello.

Quintus: Prohibetur Clericis sordida avaritia, ne nimini intendant coercervandis divitias. Vide supra Tr. 7. Ex. 6. n. 89. Quomodo Clerici teneantur ad elemosynas. Item Tr. 8. Exam. 2. n. 31. & seqq. de dominio Clericorum, que bona teneantur erogare in pauperes. Ad stirpandam avaritiam Joannes XXII. in Extrav. Exponent. de Crimine falsi, generaliter quidem omnibus, in specie vero Clericis sub pena privatoria beneficiorum, & inhabilitatis ad ea impositorum obtinenda prohibuit Alchymiam, & aurum vel argentum per eam factum, cum sit sophisticum, & falsum.

Sextus: Sordida mercatura, prout explicatum est supra Tr. 9. Exam. 9. n. 81.

Septimus: Venatio, prout explicatum est Tr. 8. Ex. 3. n. 41.

Otium. Pronuntiare sententiam sanguinis, aut illi interesse. De quo actum est supra Tr. 9. Ex. 2. n. 19. & 20.

Plura alii Clericis prohibita videantur in DD.

Subsequens constitutio Sacerdotibus prohibet se in negotiis secularibus immisceri.

SS. D. N. BENEDICTI PAPÆ XIV.

CONSTITUTIO

Contra Clericos Secularibus Negotiis se immiscentes.

BENEDICTUS EPISCOPUS

SERVUS SERVORUM DEI.

Ad perpetuam rei memoriam.

A Postolice servitutis commissum Nobis divinitus officium assidue vigilare Nos admonet, ut ex prava hominum cupiditate subordinata mala, quantum in nobis est, provida sollicitudine coercentes, Dominici Ovilius gregem, superba opulenta gratia ad æternam patrum dirigamus. Sed praecipua cura constringit de his, qui Ecclesiastico ordinis adscripti, & ad sanctioris vita genii electi alii in via salutis actum suorum claritate prælucere debent. Vehementer enim timidi, ac solici sumus, ne ceteros Christifideles, quos pro gradu sui Sanctitate verbis, & exemplo adficiare debent, morum suorum pratyate a coelestium rerum amore ad terram desideria avertant.

Cum itaque, ut non sine gravi animi nostri moere accepimus, vesana humanarum rerum cupiditas ita nonnullorum Clericorum invaserit animos, ut illicitum Ecclesiasticis negotiationem ad evitandas penas adversus illam exercentes à Sacris Canonibus, & Apostolicis Romanorum Pontificum Prædecessorum nostrorum Constitutionibus sanctis sub alieni nominis velamine, Dei timore, Ecclesiastici nominis decoro, & eternu suorum animalium periculo posthabitis temere, nulliterque exercere non dubitet, & quod palam temporalium penarum metu aggredi non audent, questus deinde coloribus, & variis inanum rationum praetextibus ciane efficeret non timeant, quia vel Del oculos, qui, & illuminabit abscondite teñebra, & manifestabit consilia cordum, latere, vel Supremi Judicis, qui non fallit, examen effugere possint; Nos attendent quod Clericus, qui tantoper mundanis divitiis parandis inhat, celestia despiceret, & pro nihil putare convincitur, & quod Clericus negotiator ex inope dives, & ex ignobilis gloriis tamquam pestis, ut B. Hieronymus docet, fugiendus est, ad extiosam hujusmodi laborem ab Ecclesiastico Cœtu eliminandam, & ut Santo Ecclesie Dei famulatu addicti ab omni turpis lucri cupiditate adherentes studeant bene agere, & divites fieri in bonis operibus, thesaurizantes sibi fundamentum bonum in futurum; omnes, & singulas Romanorum Pontificum Prædecessorum Cons-

De Sacramento Ordinis.

Constitutiones, illarumque quamlibet contra quoscumque Clericos illicitos negotiatores desuper, quoniam dolibet respectivè cum omnibus, & singulis penis contra eosdem Clericos illicite negotiantes edis, quas Constitutiones hujusmodi, ac earum quamlibet presentibus de verbo ad verbum nihil penitus omisso pro incerto haber volumus, moni proprio, & ex certa scientia, meraque deliberatione, ac de Apostolice potestatis plenitudine nostris innovamus, confirmamus, & approbamus, eisque, & earum cuiilibet matas, & approbas cum omnibus, & singulis penis in eis, & earum qualibet adversus Clericos illicitos negotiatores hujusmodi contentis ad Clericos illicite sub alieno laici nomine quomodolibet negotiantes, perinde, ac si per seipso, ac proprio eorum nomine negotia ipsa illicita exercerent, omnesque, & singula negotiatores, earumque qualibet adversus eos desuper editi fuisse, & in eis, & earum qualibet expressi, & denominati reperientur, motu, & potestatis plenitudine prefatis perpetuo extendimus, & ampliamus; illorumque omnia, & singula bona sic ab eis alieno nomine illicito acquisita sub inevitabili spoliæ Decens esse, subjecimus, & subjecta esse volumus, & declaramus.

Insuper ut in sorte Domini vocati depositis quocumque mundanarum curarum onere, & humanarum cupiditatem impeditim, Christum Dominum, qui propter nos eugen factus est, cum esset dives ut illius inopia nos divites essemus, per calcatas mundi opes liberis, & expeditius sequantur memores salutaris illius B. Apostoli moniti qui clamant, & dicit: nemo militans Deo implicat se negotiis secularibus, ut ei placeat, cui se probavit, per easdem nostras presentes perpetuæ valituras motu, & potestatis plenitudine prefatis decernimus, ac pariter declaramus, quod si aliquod negotium Ecclesiasticis illicitum per sonis, licet ab eis minime institutum, sed à laica persona inchoatum, & ad eosdem Clericos, sive haereditario jure, aut quocunque alio titulo, sive singulariter, sive communiter, sive separatis, sive coniunctis cum aliis bonis, & aliis coteredibus, ut socios prosequenti sim, illud statim dimittere teneantur; Si vero negotium hujusmodi sine ipsius Clerici temporali detrimento statim dimitti nequeat, tunc si intra Italiam, Insulaque adjacentes existat Clericus, à Venerabilibus Fratrum Nostrum S. R. B. Cardinale Decretorum Concilii Tridentini Interpretum Congregatione, si vero extra Italiam ab eadem Constitutione hujusmodi à laico administretur, impetrare teneatur, dictaque Congregatione, aut Ordinarii loci, per perspicillarum casuum circumstantia, licentiam impetratur tempus in eo ad item negotium dimittendum prescribat; & si Clericus negotium prefatum, licet à laico, ut præterit institutum absque licentia hujusmodi gratis semper sibi impertienda, aut illud ultra tempus sibi permisum retinuerit, vel etiam intra tempus prædictum negotium per seipsum administraverit, pro negotiato illicito haberi, illiciū per perpetuo volumus, & definimus.

Ac demum eo, quod felic. rec. Prædecessor Noster Pius Papa IV. per suas litteras, quarum initium est: Romanus Pontifex, declaravit prefata Constitutione super spoliis Clericorum ob illicitem negotiacionem à se edita Prælatos, Officiales, ac alios Secularia, & cuiusvis Ordinis Regularis Clericos, aliosque cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentia in Urbe, & Curia, ejusque distritu decedentes, testando, tamen, codicilliandi, & alia de bonis suis quibuscumque quoniam dolibet disponendi, vel ad ipsorum proximiores, decedentibus illis ad intestato, transmittend faculatem ex speciali Sedi Apostolica Indulto, vel suorum Officiorum privilegio, vel alio quocum titulo obtinentes nullatenus comprehendendi, & quod Paulus Papa V. pariter Prædecessor Noster per suas litteras, que incipiunt: In ementi, Clericos, Cives, & Curiales, sive Incolae hujus nostra Alma Urbis, tunc sive, exemit à spoli, quod bonum in eadem Urbe, ejusque distritu intra decem milliaria consistentia, etiam ex redditibus Ecclesiasticis Apostolica competens pro bonis ex illicita negotiacione provenientibus: Nos Constitutiones Pii, & Pauli Prædecessorum nostrorum præfatas, quoad bona ex illicita negotiacione hujusmodi à Civibus, & Curialibus, sive Incolae Clericos cuiuscumque Ordinis, ac Dignitatis quibuscumque inclusi, ac privilegiis munitione comparata, & in Urbe, ejusque distritu præfatis, & ubique existentia minima ad præmissorum effectum suffragari, sed illa si provenientia Camere Nostræ Apostolice verò jure spoli debet, perinde ac si Constitutiones Pii, & Pauli Prædecessorum hujusmodi ad præmissorum omnium, & singulorum effectum impedimentum minime emanata fuisse, motu similiter pariter declaramus, & statuimus, dictaque Pii, & Pauli Prædecessorum Constitutiones quoad præmissorum effectum sortiendum plenariè abrogamus, & abolemus.

Dernerentes sic in præmissis omnibus, & singulis per quoscumque judices, & commissarios quavis autoritate fungentes sublati eis, & eorum cuiilibet quavis alteri judicandi, & interpretandi facultate, & auditoritate scientier, vel ignoranter conigerunt atteneri. Quocire Venerabilis Fratris nostro Annibali S. R. B. Cardinali Episcopo Sabini, Albani nuncupato Camerario nostro, & ejus in Camerarius Officio Successoribus, per Apostolica scripta mandamus, quatenus spolia ipsa ex bonis ex illicita negotiacione provenientia, uti verè spolia prout alia ipsius Camere jura exigunt, & recuperari, ac presentes nostras litteras inviolabilitatem observari faciat, nec permitat cameram ipsam, vel pro ea agentes desuper modo aliquo molestari, perturbari, ac inquietari, contra duces quolibet, & rebellis per censuras, & penas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando, in vocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularium. Non obstans prædictis Pii, & Pauli Prædecessorum, aliisque Apostolicis, ac in Provincialibus, & Synodalibus Concilii editis generalibus, vel specialibus Constitutionibus, & Ordinationibus, ac quibusvis facultatibus testandi, alisque privilegiis, indulsi, & literis Apostolicis quibusvis concessis, approbatis, & innovatis, etiamque de illis, eorumque totis tenoribus speciali, & expressa mentio facienda esset, illorum tenores pro sufficiente expressi habentes, illis in reliquo in suo robore permanentibus, ceteris contraria quibuscumque; etiam si aliquibus communiter, vel divisim ab Apostolica sit Sede indulsum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint, per litteras Apostolicas non facientes plenam, & expressam de indulto hujusmodi mentionem; & quia difficile foret presentes nostras litteras ad singula quaque loca deferri, volumus, & declaramus, quod earum transcriptis etiam impressis manu Notarii publici subscripsi, & alicius Prælati sigillo manutis eadem prorsus fides in judicio, & extra adhibetur, qua presentibus adhiberetur, si forsan adhibetur, vel ostense. Nulli ergo omnino hominum licet hanc paginam Nostri Decreti, approbationis, confirmationis, innovationis, declarationis, statuti, ordinacionis, concessioonis, derogationis, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contrarie; Si quis autem hoc attinare presumperit, indignationem Omnipotentis Dei, ac BB. Petri, & Pauli Apostolorum ejus se noverit in-

incuremum. Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem. Anno Incarnationis Dominicæ millesimo septuagesimo quadragesimo primo, Kalendas Martii Pontificatus nostri, anno primo.

D. Card. Passioenus.

Visa de Curia.

N. Antonellus.

Loco $\oplus$ Plumbi.

Registrata in Secretaria Brevis.

Anno à Nativitate Domini Nostri IESU CHRISTI millesimo septingentesimo quadragessimo, Indictione quarta, die vero octava Martii, Pontificatus Sanctissimi in Christo Patris, & Domini Nostri Doctri BENEDICTI Divina Providentia Papæ XIV. anno primo, supradictæ Constitutiones affixa, & publicatae fuerunt ad valvas Basilicæ Principis Apostolorum, Cancillariae Apostolice, Curie generalis in Monte Citorio, in Aice Campi Flora, ac in aliis locis solitis, & consuetis Urbis per me Josephum Massimiliani Apost. Curs.

Antonius Pelliccia Mag. Curs.

EXAMEN II.

De Ordine in genere. De ejus existentia, essentia, institutione, divisione, materia, & forma, effectu, subiecto, requisitus, Ministro, tempore, & loco Ordinationis.

QUÆR. I. Datur in Ecclesia Ordo? Estne Sacramentum? Quid est? Quando institutus? Et quoquales?

VII. Resp. 1. Datur Ordo in Ecclesia. Est de fide, & est S. Thom. q. 34. art. 1.

Ratio: S. Doct. est adducta in prologo hujus Tract. Et in Sed Contra sic arguit: Quæ sunt à DEO, ordinata sunt. Rom. 13. Sed Ecclesia à DEO est, quia ipsa eam edificavit Sanguine suo. Ergo Ordo in Ecclesia esse debet.

Resp. 2. Ordo est Sacramentum. Est de fide contra hereticos, & est S. Thom. art. 3. q. cit.

Ratio: Sacramentum in communione supra Tr. 11.

Ecclesiæ 1. num. 2. definiuntur, quod sit signum sensibile rei sacrae sanctificantis homines, seu ceremonia sensibilis permanenter instituta, habens infallibilem promissionem gratiae in eius usu infallibiliter conferenda; quæ definitio ibidem explicata fuit. Subsum: Sed Ordo, seu Ordinatio habet hæc tria. Ergo, Min. prob. In primis est cæremonia, seu signum sensibile, ut patet, nimirum, vel impostio manus, vel externa traditio materiae, seu instrumenti cuiusdam, v. g. Candelabri, vel Calicis, &c. 2. Est signum permanenter institutum: Quia ritus ille iniuncti ministros Ecclesiæ continuæ Ecclesiæ præstat nos est derivatus ab Apostolis; sicut enim Christus Ecclesiæ suam voluntate perpetuum, ita & Ordinum dignitates nolunt in Apostolis finiri, sed in successores transferri. 3. Quod adit infallibilem promissio, & collatio gratiae, patet ex illo 1. ad Tim. 4. Noli neglere gratiam, que in te est, que data est tibi cum profecta cum impositione manum Presbyteri, id est, cœtus Presbyterorum cum Episcopo ordinante super caput ordinandi in Presbyterum manus imponeantur. Ergo, &c. Sed de hoc plura dicere spectat ad Controversias.

Nota, quod siue in quovis Sacramento tria distinguuntur, nimirum Sacramentum tantum. 2. Res tantum. 3. Res, & Sacramentum simul; ita, & in hoc primum est externus ritus, seu Ordinatio. 2. Gratia. 3. Character. De quo vide Tract. 11. Exam. 4. num. 47.

Resp. 3. Ordo, ut est Sacramentum, physicè definitur sic: Est externa sacra Cæremonia sub prescripta verborum formæ, qua traditur potestas spirituale aliquod ministerium exercendi, simulque gratia sanctificans ad illud ritè obendum. Metaphysicè vero cum S. Th. q. cit. art. 2. & Mag. Sunt. definitur sic: Ordo est signaculum quoddam, seu Sacramentum à Christo institutum, quo spiritualis potestas traditur ordinanti exercendi ministerium Ecclesiasticum, similius gratia, &c.

Resp. 4. Ordo, de quo hic agitur, potest du-

pliciter sumi. Primo pro ipsa externa ordinatione, quam Episcopus facit, seu pro actione, sive portatione alicuius rei, seu materia sub certa verborum forma. Secundo pro ipsa potestate Ordinis, seu Charaktere impresso animæ. Hoc secundo modo non est bene Sacramentum, quia non est signum sensibile; bene tamen primo modo, quia si haber omnia ad rationem Sacramenti requisita, eique conveniunt data Sacramenti definitio.

Hinc cum S. Doct. quest. cit. art. 2. ad 1. ait: Quod Charakter interior sit essentia, & principalius ipsum Sacramentum Ordinis, loquitur de Sacramento Ordinis in facto esse sumendo effectum pro causa: nobis vero hic sermo est de eo in fieri; est enim Sacramentum consistens in usu, non vero formaliter in re permanente.

R. 5. Sacramentum Ordinis est à Christo institutum in ultima Cœna. Luc. 22. Hoc facite in memorem conmemoratum.

Ratio ibidem primò propter DEI Sapientiam commendandam, que in distinctione rerum ordinata maxime relinet, tam in naturalibus, quam in spiritualibus; quod significatur in hoc, quod Regina Sabao videns ordinem ministrantium Salomonem, non habebat ultra spiritum, deficiens in admiratione sapientie illius. 3. Reg. 10. Secundò ad subveniendum humanae infirmitati, quia per unum non poterant omnia, quæ ad Divina mysteria pertinabant, explorari sine magno gravamine. Tertiò, ut via proficiendi hominibus amplior detur, dum plures in diversis officiis distribuantur, ut omnes sint Dæli cooperatores, quod nihil divinum, ut Dionysius dicit. Hæc S. D.

VIII. Resp. 7. Septem sunt Ordines in Ecclesia, scilicet Sacerdotium, Diaconatus, Subdiaconatus, Acolythus, Ostiarius, Lectoratus, Exorcistatus.

Ita S. D. q. c. art. 2.

Declarator ibidem: Sacramentum Ordinis ordinatur ad Sacramentum Eucharistie, quod est Sacramentum Sacramentorum. Sicut enim templum, & altare, & vasa, & vestes, ita & ministri, qui ad Eucharistiam ordinantur, consecratione indigent; & hoc consecratio est Sacramentum Ordinis. Ergo distinctio Ordinis est accipienda secundum relationem ad Eucharistiam. Subsum. Sed hæc relatio fit septem modis. Ergo, Min. prob. Potestas Ordinis, aut est ad consecrationem Eucharistie, aut ad aliquod ministerium ordinatum ad eam: Si primò modo, est Ordo Sacerdotum. Et idem, cum illi ordinantur, accipiunt Calicem cum vino, & patenam cum pane, accipientes potestatem confiendi Corpus, & Sanguinem Christi; si vero est ad aliquod ministerium hoc est, vel in ordine ad ipsum Sacramentum, vel in ordine ad suscipientes. Si primum, hoc fit tripliciter: Primo enim est ministerium, quo minister cooperatur Sacerdoti in ipso Sacramento, quantum ad dispensationem, & hoc pertinet ad Diaconum, cuius est ministrare Sacerdoti, in omnibus, quæ aguntur in Sacramentis Christi. Unde, & ipse Christi Sanguinem dispensat. Secundo est ministerium ordinatum ad materiam Sacramenti ordinandam in sacris vasis

ip-

De Sacramento Ordinis.

ipsius Sacramenti; & hoc pertinet ad Subdiaconum, & idem accipiunt Calicem de manu Episcopi, sed vacuum, cum ordinantur. Tertiò est ministerium ordinatum ad presentandum materiam Sacramenti, & hoc competit Acolyto; ipse enim urceolum cum vieno, & aqua preparat. Unde, & in ordinatione accipit urceolum vacuum.

Ministerium ad præparationem recipientium ordinatum non potest esse nisi super immundos; quia mundi sunt, jam sunt ad Sacramenta idonei. Triplex autem est genus immundorum: Quidam sunt omnino infideles, credere nolentes, & hi totaliter, etiam à visione Divinorum, & à cœta Fidelium arcenti sunt; & hi pertinent ad Ostiarios. Quidam autem sunt volentes credere, sed nondum instruti, scilicet Cathecumeni; & ad horum instruendum ordinatur Ordo lectorum, qui debent tradere rudimenta Fidei, & legare Prophetias Veteris Testamenti. Quidam vero sunt Fideles, & instruti, sed impedimentum habentes ex diabolis potestate, scilicet emergunt; & ad hoc ministerium est Ordo Exorcistarum. Ergo.

Nota ex S. Thom. ibidem ad 5. quod Psalmista non sit Ordo, sed Officium Ordinis annexum. Quia enim Psalmi cum canu pronuntiantur, idem Psalmista dicitur Cantor. Cantor autem non est nemus Ordinis specialis; tum quia cantare pertinet ad totum Chorum, tum quia non habet aliquam speciem relationem ad Eucharistiam Sacramentum; quia tamen officium quoddam est, inter Ordines largo modo acceptos, quandoque computatur.

IX. Resp. 8. Ordines bene distinguntur per sacros, & non sacros. Ita S. D. quest. cit. art. 3.

Declarator hoc, dicens: Ordo apterior dictar sacrorum; uno modo secundum se, & tunc quilibet Ordo est sacerdos, cum sit Sacramentum quoddam. Alter modo ratione materiae, circa quam habet aliquem alium circum aliquam consecratum, & sic sunt tantum tres Ordines sacri, scilicet Sacerdotium, & Diaconatum, qui habent alium circa Corpus Christi, & Sanguinem consecratum; & Subdiaconus, qui habet alium circa vasa consecrata. Et ideo etiam ei continentia indicitor, ut sancti, & mundi sint, qui sancta tractant. Hæc ibi.

Et in Sed Contra sic arguit S. Thom. Ordines sacri impeditum Matrimonium contrahendum, & dirimenti tam contrahendum (prout infra in loco proprio explicabitur in Tr. 16. Bk. 6. n. 69). Sed hoc non habent quatuor Ordines inferiores. Ergo non sunt Ordines sacri. Vide infra in hoc Tr. Ex. 8. n. 128. de Cœlibatu Clericorum.

His addit pœnali alter idem posse, quod majoris Ordines sint sacri ex duplicitate tituli: 1. Quia propinquus accedunt ad Eucharistiam, ad quam omnes Ordines sunt instituti. 2. Quia habent annexum votum soleme castitatis, quo specialius, & firmius Deo consecratur, qui ipsis insinuat. Subdiaconus in primis Ecclesia non erat sacer secundo titulo, quia non erat ei annua obligatio castitatis, ut nunc ex statuto Ecclesiæ; erat tamen sacer primo titulo, quia ad Eucharistiam accessit proximus quam 4. Minoris. Vide infra Ex. 8. n. 128.

Suntne omnis Ordines propriæ Sacramenta?

Ratio dubitabilis est: Quia alias essent plura Sacramenta quam septem.

Dico: Quilibet Ordo est Sacramentum.

Ratio: Quia convenientis est definitio Sacramentum superius data, causant omnes gratiam, & imprimunt characterem.

Ne tamen ex hoc sequitur, quod sint plura Sacramenta quam septem, Quia Ordines Sacerdotio inferiores non sunt Sacramenta totalia, sed solum partialia, & constituant unum totale, scilicet Sacerdotium, ad quod omnes alti Ordines referuntur velut ad finem, ut ante explicatur est. Unde sunt unum Sacramentum unitate finis.

Quæritur II. Quæ & quoquales est materia, ac

Clericus est quedam dignitas, & praementia

Gagga præ

forma Ordinis? Qualis requiritur contactus? Quis est effectus? Estne iterabilis?

X. Resp. 1. Materia cuiusvis Ordinis est duplex: una remota, altera proxima. Prima est illud instrumentum, quod ordinando ab ordinante traditur, per quod actus Ordinis designatur, & in ejus traditione character imprimitur. Secunda ejus traditio. De quo vide supra Tr. 11. Ex. 1. n. 3. R. 2. ubi cuivis Sacramento in particulari assignatur utraque materia. Forma sunt verba Episcopi, significantia potestatem, quæ ordinato datur.

Resp. 2. Probabilior, & tuor sententia docet, quod non sufficiat moralis contactus materiae, sed requiratur physicus. Ita S. Thom. hic quæst. 34. a. 5. ad 3. dicens: Porro si materie magis est de essentiâ Sacramenti quam tactu, tamen ipsa verba forma evidenter ostendere, quæ tactus materia sit de essentiâ Sacramenti, quia dicitur: Accipe hoc, vel illud.

Ratio est: Quia alias (ut ait Gonet) materia non videtur sufficiente applicari ordinando: est enim res physica. Ergo videtur exigere contactum physicum. Et hoc confirmat sollicitudo, quom omnes prudentes Ministri hujus Sacramenti adhibent, ut ordinandus physicæ materialia tangat. Ergo.

XI. Resp. 3. Non est necessarius contactus physicus immediate cuiusvis materiae.

Ratio: Vnum in calice contentum speciat ad materiam Sacerdoti necessariam, & tamen non tangiuntur physicæ immediate ab ordinando, sed sufficiunt tangere calicem. Quia juxta communem hominum usum, qui tangit continens, censetur etiam tangere contentum. Communiter tamen observatur, quod panes patens superpositis immediate tangantur.

Ex quo sequitur, quod valori non obstat, licet sit contra reverentiam, si manus tangantur sicut corporis strophio, vel chiroteca; quia verè est contactus. Nec est de essentiâ tactus utraque materiali factus, immò sufficit tactus unius digitus eamdem rationem. De hoc vide plura infra de materia Presbyteratus, & Diaconatus.

Resp. 4. Effectus cuiusvis ordinis est duplex: unus primarius, seu principalis, scilicet gratia sanctificans secunda. Alter secundarius, scilicet character, qui imprimitur in quovis Ordine, ita ut nullus Ordo sit iterabilis. Posset addi tertius effectus, scilicet collatio in certo state, vel gradu, sed de eo patet ex dictis de prima Tonsura.

1. Pars de gratia constat ex dictis, quia omnia Sacramentum in subiecto rite disposito causat gratiam sanctificantem, & quidem secundam, si sit Sacramentum vivorum: Sed, ut probatum est, quilibet Ordo est Sacramentum, & quidem vivorum. Ergo.

Alien pulchram rationem dat S. D. hic q. 35. art. 1. in c. & ad 2. & ad 3. Ubi eam inveniet, qui sciendi cupidus est.

2. & 3. Pars ab eodem S. Doct. ibid. ad 2. documentetur, & probatur sic: Omne Sacramentum, in quo non imprimitur character, est iterabile: Sed nullus Ordo est iterabilis. Ergo quilibet Ordo imprimet characterem.

Multa hic dicenda essent de charactere sacerdotum per quæ Sacramenta imprimatur, quid sit, in quo subiecto sit, an sit indebilis, an maneat in celo, & in inferno, & an fuerit in Christo? Quæ omnia habens supra Tr. 11. Ex. 3.

Quæritur III. Quodnam est subiectum capax Ordinis? Seu quæ sunt requisita ad validam, & licitam receptionem ejus?

XII. Resp. 1. De necessitate est, ut sit mas, & baptizatus. De precepto est, ut sit confirmatus. Vnde S. Doct. hic quæst. 35. art. 4. loquitur: Character Baptismis presupponitur suspicioni, Ordinis de necessitate Sacramenti, Confirmatio de congruitate.

Ratio 1. p. est ex S. Thom. hic q. 39. art. 1. in c. Clericus est quedam dignitas, & praementia